

CSÓK ISTVÁN (1865-1961)

Sokác lányok a Duna partján, 1905-1910 között |
Sokci Girls by the Danube Bank, 1905-1910

Olaj, vászon | Oil on canvas, 70 x 78 cm
Jelezve balra lent | Signed bottom left: Csók I.

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED:

- | M.I.É.N.K. III. kiállítása. Budapest, Nemzeti Szalon, 1910. január-február, kat.: 94.
- | Az 1927. évi magyar táj- és életképiállítás. Budapest, Műcsarnok, 1927. január-február, kat.: 124.
- | Csók István jubiláris kiállítása. Budapest, Ernst Múzeum, 1935. január, kat.: 22.
- | A nő a művészetben. Budapest, Műcsarnok, 1936. október-november, kat.: 261.

Kezdő ár | Starting price: 1 600 000 Ft / 4 211 EUR
Becsérték: 3 000 000 – 4 000 000 Ft
Estimate: 7 895 – 10 526 EUR

1. Sokác népviselet, 1940-es évek
Fotó: Magyar Nemzeti Digitális Archívum

Csók István számára az első, olyannyira dhitott hivatalos elismeréseket népéletképei hozzák meg. Pályája indulásakor, 1889-ben a párizsi Szalon zsűrije dicséretben részesíti *Krumplitisztítók* című művét, majd két évvel később a *Szénagyűjtés* és az *Úrvacsora* arat osztatlan elismerést. A plein air festészet újszerű látásmódját alkalmazó művek témái még az otthoni, dunántúli környezetéhez kapcsolódnak. A „kereső”, Rózsa Miklós szavaival „evolucionista” alkotó a századforduló éveiben lázasan törekszik saját hangjának megtalálására. A müncheni „finom realizmus” aprólékos, túlfinomult természet-hűségét, tüntetően szenvedélymentes ábrázolásmódját előbb szimbolista kísérleteivel igyekszik meghaladni. Párizsban fagant frival egyházi és történeti vásznai, a bizarr erotikus látomások azonban nem festői kifejezőeszközökkel, hanem témavilágukban nyújtanak újdonságot. Csók az itthon töltött nyarak időszakában fölfedezi a sárközi, öcsényi paraszti világot, a dél-dunántúli táj formáit tiszta színeivel, a sokácok gazdag, élénk színekben pompázó női viseletét. „*Falura megy*

és eltemetkezik a magányban, hogy egyedül maradjon a napsugárral. Egész szenvedéllyel merül el a napfénytől átitatott levegő, a vibráló, ragyogó, égő, hullámzó levegőé megfigyelésében, amint teremti a színeket, változtatja, formálja, reflexekbe meríti... újra látni, újra érezni kellett megtanulnia, más színeket keverni, más palettát találni, szinte új szemet keresnie” – írja Lázár Béla a festői megújulás éveiről.

A kis baranyai, tolnai falvakban, Bodolyán, Darázsban, Mohácson és Öcsényben készült vázlatok alapján sokác népéletképek egész sorozata születik párizsi műtermében. Csókot lenyűgözi a viruló fiatalok szépsége, a hétköznapi nyugalmas békeje, a színpompás viseletek látványa, modelljei is többnyire díszes ruhákba öltözött fiatal lányok az otthoni munka vagy pihenés közben (*Varró sokác nő*, 1907; *Álvó sokác nő*, 1907), szerelmi incselkedés pillanataiban (*Mézevők*, 1904) vagy jeles alkalmakkor (*Öcsényi keresztelő*, 1902). A *Sokác lányok a Duna partján* menyecskei is fiatal szépségük teljes öntudatával jelennek meg. A napfény és a vízközeléi párák levegő tiszta színeivel

oldja a látványt, a lányok ünneplője pompás színcsokrokként virul ki a Duna kék víztükré előtt. „*Színessége olyan mint a réteké és a kerteké – írja a mester egy méltatója 1926-ban – Csupa virágszín. Mintha nem is ólomtubusokból nyomná ki a színeit, hanem eleven virágok vérét facsarná a palettára.*” Csók több ízben is a mohácsi Duna-parton festi meg modelljeit. Képünkhöz legközelebb a háromalakos *Vízhorzó asszonyok Mohácson* címen ismert, 1904-ben készült festmény áll. (Repr.: Farkas, 1957. 20. kép)

A *Sokác lányok a Duna partján* tehát Csók párizsi éve alatt festett sokác témájú, a bajai vagy mohácsi Duna partján született képeinek csoportjába sorolható. Keletkezése az 1905 és 1910 közötti évekre tehető. Az alkotás vélhetően azonos azzal a művel, amelyet a jeles műgyűjtő, Dr. Baumgarten Nándor Ferdinánd 1910-ben a Nemzeti Szalon tárlatán vásárolt meg. A festmény később szerepelt a Műcsarnok 1927-ben megrendezett magyar életkép-kiállításán és Csók 1935-ös életmű-tárlatán is.

RÉVÉSZ EMESE

